

ÇALIŞMA PROGRAMI

-Bülten Kurulu-

Genel Kurul Kararları ve Tüzüğümüz gereği Yönetim Kurulumuzun 37. Dönemde gerçekleştirmeyi planladığı çalışmaları, 30 Nisan 2000 tarihinde gerçekleştirdiği Danışma Kurulu'nca değerlendirildi. Odamız lokalinde gerçekleştirilen Danışma Kurulunda, Yönetim Kurulunun 2 aylık çalışmaları ve size aşağıda sunduğumuz çalışma programı tartışmaya açılmıştır.

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI 37.DÖNEM ÇALIŞMA PROGRAMI

1. GİRİŞ

Önümüzdeki bu iki yıl içerisinde, Ulusal Madencilik Politikalarının saptanması, Maden Mühendislerinin sorunlarının çözülmesi, Maden Mühendisliği mesleğinin geliştirilmesi ve bu kapsamda gerçekleştirilecek aktivitelerin belirlenmesi amacıyla, Genel Kurul süresince üyelerimizin görüş ve önerileri dikkate alınarak, 37.Dönem Çalışma Programı hazırlanmıştır. 37.Dönem Çalışma Programının çerçevesini çizen, 1980 sonrası Dünya ve Türkiye'deki siyasi ve ekonomik gelişmelerin, bir kez daha kısaca özetlenmesi gerekmiştir.

Dünya Bankası, 1980 yılının başına kadar sadece KİT'lerin oluşturulması için kredi açmakta kalmıyor, aynı zamanda işletme kredisi veriyordu. O tarihten sonra 180 derecelik bir sapma oldu. Dünya Bankası, Uluslararası Para Fonu, gibi uluslararası finans merkezleri KİT'leri satma ve tasfiye etme koşuluyla kredi vermeye başladı. Bu yeni dönem, 1970-1980 döneminde yaşanan petrol krizleri sonucunda Gelişmekte Olan Ülkelerin artan dış borçları ve buna karşılık ithalatlarını kısmaları sonucunda dünya ticaretinde ve piyasalarında oluşan durgunluktan çıkmak ve bu fırsatla Geliş-

mekte Olan Ülkeleri disipline etmek ve yeni kar alanları yaratabilmek amacıyla ABD liderliğinde Gelişmiş yedi ülke tarafından 1980'li yıllarda uygulamaya konulmuş ekonomik, siyasi ve sosyo-kültürel alanlarda bir bütün olarak değişimi ifade etmekteydi. Özelleştirme ise, bu değişimin en önemli aracı olarak belirlendi.

Türkiye'de ise, 24 Ocak Ekonomik Kararları, 12 Eylül Rejimi ve 1982 Anayasası bu değişimin referans noktaları oldu ve Özelleştirme programı;

-Modern teknoloji ve yönetim tekniklerinin Türkiye'ye çekilmesi,

-Üretkenlik ve verimliliğin artması, mal ve hizmetlerin kalite, miktar ve çeşitliliklerinin artırılması,

-Mülkiyetin tabana yayılması,

-Sermaye piyasasının gelişiminin hızlandırılması ve devlete gelir sağlanması vb.

olarak kamuoyuna sunuldu.

15-20 yıllık bu süreç içerisinde gerçekleştirilen uygulamalar ve onların sonuçları incelendiğinde ise,

-Özelleştirme, devletin mali krizden çıkabilmek için bir borç-takas işlemine dönüştü.

-Büyüyen iç borç stoku ile birlikte reel faiz oranları ekonominin reel büyüme oranlarının üzerine çıktı ve bu durum devletin "Mali Piyasalar" karşısında politika üretmesini engelledi.

-Sanayi ve teknoloji alanlarındaki gelişmeler gözardı edilerek geleneksel sanayi üretimi yapan KİT'lerde dönüşüm sağlanamadı, modernizasyon/yenileme yatırımları gerçekleştirilmeyerek bilinçli bir şekilde KİT'lerin kendi kendini kapatması politikası ortaya çıktı.

-Ekonomi ise 4 Şubat 1988 ve 5 Nisan 1994 tarihlerinde hep işçi, memur, küçük esnaf ve köylüsünün fedakarlıklarına dayalı hazırlanan kararlar ile düzenlemeye çalışıldı ve ülke ekonomisi açısından yüzyılı Aralık 1999'da

IMF ile yapılan Stand-by Antlaşmasıyla tamamladı.

-Yapılan özelleştirmeler parti yandaşlarına, arsa spekülâtiflerine, ithalatçı tekellere yapıldı, teknoloji transferinin gerçekleşmemesi bir yana bir çok işletme kapandı, üretim düştü, ithalat ve işsizlik arttı.

-Türkiye, gelir dağılımındaki adaletsizlik açısından dünyanın üçüncü ülkesi konumuna geldi ve 50 milyonun üzerinde vatandaş açlık sınırı altında gelir ile yaşamak zorunda bırakıldı. Doğudan batıya, kırsal kesimden büyük şehirlere yoğun göç hareketleri yaşandı bunun sonucunda oluşan yoğun çarpık kentleşme Türkiye'nin sosyo-kültürel ve siyasi yapısında da önemli sorunlar yarattı.

-Halkımız, Siyasetçi-Bürokrat-Kanun Kaçaklarından oluşmuş çetelerle, yeni Hanedanlıklarla birlikte 80'li yılların anlayışı içerisinde rüşvet, hırsızlık, talan, hayali ihracat ile köşe dönmece politikalarla, her türlü terör hareketleriyle, faali meçhul cinayetler ile toplu mezarlar ile tanıştı ve hatta şeriatçı hareketlerin Cumhuriyeti tehdit ettiğine şahit oldu.

-80'li yıllarda gelişen bu rantçı politikalar ile birlikte sürdürülen yanlış sanayileşme ve kentleşme politikalarının sonucu, 17 Ağustos ve 12 Kasım Depremlerinin ülke ekonomisi ve vatandaşların üzerinde bıraktığı olumsuzluklar oldu.

Bugün, çalışanların ücretleri, çiftçinin ürün bedelleri ile sosyal hak ve güvencelerin kapsamı IMF tarafından belirlenmekte, devlet kurumlarının yapılandırılması Dünya Bankası tarafından yürütülmekte, Demokratikleşme hareketi AB tarafından yönlendirilmekte! siyasi otorite sadece koordinasyonu sağlamaktadır.

Sonuç olarak, 20 yıllık bu sürenin sonunda kimlerin programlarının gerçekleştiği, kimlerin kazandığı kimlerin kaybettiği oldukça açıktır. Bu süreçte, üretim yerine paradan para kazanmanın yerleştiği Türkiye'de vergi gelirlerinin %80'ni faize giderken, ücretler reel bazda son 9 yıl içerisinde %71 düşmüştür.

Türkiye'nin ekonomik ve siyasi sorunlarının çözümü ancak katılımcı demokrasinin tüm kurum ve kurullarıyla uygulanması ve bu kapsamda; barış, özgürlük, kardeşlikten yana, mühendislerin denetim ve kontrolünde bilim ve teknolojilerin uygulandığı üretimden ve sanayileşmeden yana, hukukun üstünlüğünün yerleştiği, demokratik, insan haklarına saygı anlayışı içerisinde her alanda Ulusal Politikaların oluşturulması ile mümkün olabilir. Bu nedenle, bir meslek ve demokratik kitle örgütü olan Maden Mühendisleri Odası, Demokrasi Mücadelesi tarafında yerini almıştır.

Odamızın, Madencilik Sektörünün yapılandırılmasına ve Özelleştirme Politikalarına ilişkin görüşü, ülkenin siyasi ve ekonomik yapısı, Madencilik'in kendine özgü özellikleri ve tarihsel gelişmeler dikkate alınarak bilimsel ve teknik bazda aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

Madencilik Sektörü fiyat dalgalanmalarına ve işletme risklerine çok duyarlı bir sektör olup özelleştirme ile maden işletmeleri verimli hale gelmez ve bu nedenle de küçültülmüş şirketlerin uluslararası piyasalarda yaşayabilmesi mümkün değildir. Geniş ürün çeşidi olan, bu kapsamda makine ve teçhizatı ile personelinin hareket esnekliğine sahip, alternatif piyasalar yaratabilen, meslek içi eğitim programları uygulayabilen, aramadan-pazarlamaya kadar AR-GE yatırımlarına kaynak yaratabilen büyük madencilik şirketleri uzun süre varlıklarını sürdürebilmektedir. Ancak, özel sektör madenciliği, güçlü kamu madenciliğinin güvencesi altında istikrarlı üretim yapabilir. Bu kap-

samda, Cumhuriyet ile birlikte gelişmiş, kurumsallaşmış kurumlar olan ve bugün farklı Bakanlıklar altında çalışan TKİ, ETİ HOLLİNG, TTK, MTA, TDÇİ, KBİ gibi büyük madencilik Kuruluşlarının küçültülerek özelleştirilmesinin ve/veya kapatılmasının ne özel sektöre ne de ülke madenciliğine bir faydası olabilir. Bu nedenle, hangi işletmelerin geliştirileceği hangilerinin kapanacağını veya tatil edileceği ile hangi yatırım ve işletme modellerinin uygulanacağına ilişkin sağlıklı politikaların oluşturulabilmesi ancak öncelikle "Tek Bir Bakanlık Altında Yapılandırılacak Kamu Madencilik Kuruluşlarının Özerkleştirilmesi" ve her bir özerk kurumun kendi yapısına ve faaliyet alanına göre kendi politikalarını oluşturması ile mümkün olabilir.

Bu temel görüş doğrultusunda ve yukarıda ifade edilen Türkiye'nin Ekonomik ve Siyasi yapısında oluşan gelişmeler dikkate alınarak hazırlanan 37.Dönem Çalışma Programı aşağıda sunulmuştur.

2. MADENCİLİK SEKTÖRÜNDE VE MADEN MÜHENDİSLİĞİ MESLEĞİNDE GELİŞMELER

Bugüne kadar Maden Mühendisleri Odası, Maden Mühendisliği mesleğinin geliştirilmesi, Madencilik Sektörünün sorunlarının belirlenmesi ve çözüm önerilerinin oluşturulması, için sayısız bilimsel ve teknik kapsamlı etkinlikler düzenlemiştir. Odamız şimdiye kadar Uluslararası nitelikte onaltı kez Türkiye Madencilik Kongresi ve Sergisi, on bir kez Türkiye Kömür Kongresi, dört kez Delme ve Patlatma Sempozyumu, üçer kez Endüstriyel Hammaddeler ve Sondaj Sempozyumu, ikişer kez Kırmataş ve Mermer Sempozyumu, bir kez Ulaşım Yeryüzü Kazıları Sempozyumu, bir kez Fenni Nezaretçi Eğitim Semineri ve sayısız kez Enerji ve Kömür Politikalarına ilişkin Sempozyumlar başarılı bir şekilde düzenlenmiştir. Bunun yanında, Bor, Trona, Bakır, Altın, Demir, tuz ve kömür v.b madenlerimiz ile ilgili özel raporlar hazırlanarak ilgili makamlara sunulmuş, Madencilik Bülteninde yayınlanmıştır. Ayrıca, Etibank, TKİ, TTK, TDÇİ, KBİ, MTA ve MİGEM

gibi Madencilik Kuruluşları ile ilgili çağdaş bir anlayış içerisinde çalışmalarına ilişkin öneriler geliştirilerek kamuoyu ve siyasi iktidarlara ulaştırılmıştır. Madencilik Eğitimine ilişkin görüş ve öneriler de belirlenerek defalarca ilgililere ve kamuoyuna sunulmuştur. Bu tür çalışmalar bu dönem içerisinde sürdürülecektir.

Maden Mühendisleri Odası, bilim adamlarıyla, uzmanlarıyla, her alanda çalışan meslektaşlarıyla bilimsel ve teknik çalışmalarla ülke madenciliği ve Maden Mühendisliği mesleğinin gelişmesi için hiçbir rant ve çıkar düşüncesinde olmadan büyük cabalar harcamaktadır. Ancak ülkemizde son yıllarda görülen gelişmeler Madencilik Sektörünün ve Maden Mühendislerinin aleyhinde olmuştur. Bu gelişmeler;

-1980 sonrası politikalarla madencilığe dayalı sanayilerin geliştirilmemesi, yeni yatırımların yapılmaması, mevcut kamu madencilik ve sanayi kuruluşlarının özelleştirme kapsamına alınmasıyla gerekli yenileme ve modernizasyon yatırımlarının yapılmaması, buna karşılık teşvikli ithalat politikalarıyla ucuz hammadde ve nihai ürün ithalatının artması sonucunda Sanayiye dayalı Madencilik Sektörünün gelişmemesidir. Ayrıca kamu madencilik işletmelerinde uygulanmaya konulan Rödevans ve Hizmet Alımı uygulamaları ile işçi sağlığı ve iş güvenliğinin gözardı edildiği ucuz iş gücü ile üretimin ağırlık kazanmasıdır.

-Başta TTK, TKİ, ETİBANK, TDÇİ, KBİ olmak üzere tüm kamu maden üretici kuruluşlarında çalışan meslektaşlarımızın, önce üretim alanlarında sahipsiz bırakılması, sonrada özelleştirme ve kapatma söylemleriyle pasifize edilmesidir. Ayrıca, Kamuda gerçekleştirilen tayin ve atamalarda bilgi, beceri, kıdem gibi liyakat unsurların yerine salt siyasi referansların geçerli olması nedeniyle kırgınlık, güvensizlik, motivasyon eksikliği gibi nedenlerle kamuda çalışma dengesinin bozulmasıdır.

-24 Ocak Ekonomik Kararları ile uygulamaya konulan ihracata dönük sanayileşme politikaları kapsamında ithalatın teşvik edilmesi sonucunda özel sektöre ait işletmelerin bir kısmı kapanmış veya gelişmeleri önlenmiştir.

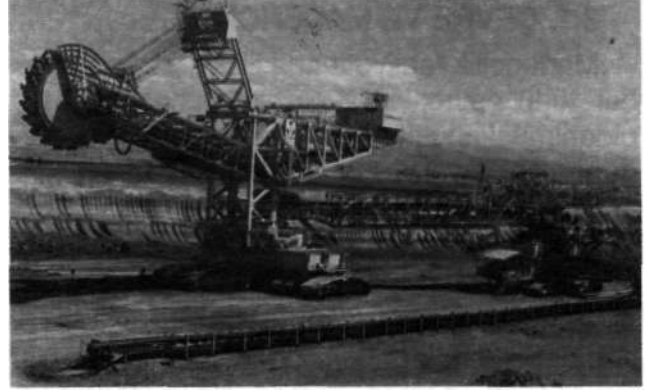
Ayrıca, madencilğe ilişkin gerekli altyapı çalışmaları yapılmadan çevreye ilişkin çıkartılan yasa ve yönetmelikler madenciliğin faaliyet ve kullanım alanlarını sınırlandırmıştır. Bu olumsuz gelişmelerin madencilik sektörünü, bilim ve teknoloji kullanımından, ileriye dönük planlamalardan uzak, işçi sağlığı, iş güvenliği ve çevreninde göz ardı edildiği bir anlayış içerisinde, her türlü iş makinesiyle herkes tarafından yapılabilir bir sektör haline getirmesi ve bu durumun bir sonucu olarak zor çalışma koşullarında hiç bir iş ve can güvencesi olmadan düşük ücretle iş arayan meslektaşlarımızın sayılarının artmasıdır.

-Marmara Depremleri ardından gündeme getirilen jeoteknik çalışmaların, yasal düzenlemeler ile yeni mezun ve/veya bugüne kadar hiç bu alanda çalışmayan yer bilimlileri ile ilgili eğitim gören herkes tarafından yapılabilmesi öngörülürken söz konusu çalışmalarda yönetmelik gereği veri toplama faaliyetlerini yıllardır yerine getiren meslektaşlarımızın hakları, yetkileri ve hatta meslekleri ellerinden alınmaya çalışılmasıdır.

-Maden Mühendisliği Biliminin kapsamında, kazı, yükleme, taşıma, kırma-eleme, stoklama, delme-patlatma, tahkimat, havalandırma, toz ile mücadele, kazı yapılan alanların yeniden düzenlenmesi, v.b faaliyetleri içeren taşocağı, tünel, baraj ve karayolu inşaatlarında, işçi sağlığı ve iş güvenliği ile insan sağlığı ve çevre açısından, yasal sorumluluk içerisinde Maden Mühendislerinin çalışmalarına sınırlar getirilmeye çalışılmasıdır.

-Altyapısı hazırlanmadan çok sayıda Maden Fakültelerinin açılması ve bu fakültelerin bir kısmında ikinci eğitime geçilmesi sonucunda yeterli düzeyde eğitilmeyen işsiz genç mühendislerin hızla artmasıdır.

Bu gelişmeler göstermekte ki, Siyasi İktidarlar almış olduğu karar ve uygulamalarla Maden Mühendislerinin sayısını artırırken buna karşılık özelleştirme ve teşvikli ithalat politikalarıyla çalışan Maden Mühendislerinin işsiz, işlevsiz ve umutsuz bırakmakta, madencilik biliminin uygulandığı madencilğe ilişkin alanlar-

da da Maden Mühendislerinin yasal olarak çalışma haklarını da elinden almaktadır. Bilinçli veya bilinçsiz bu politikanın tek bir sonucu çıkmakta; " Bu ülkeyi idare eden Siyasi İktidarlar, bu ülkede doğal kaynakları ülke ve kamu yararına aranması, işletilmesi ve sanayinin istediği özelliklerde hammadde haline getirilmesi sorumluluğunu üstlenen Madenciliğin ve Maden Mühendisliği Mesleğinin gelişmesini istememesidir."

Son yıllarda Madencilik Sektörüne gerekli önem verilmemesi sonucunda kamuoyunda; Madencilik, çevreyi kirleten, insanları zehirleyen, kanser eden, öldüren, her yıl binlerce hektar ormanın yok olmasına neden olan, defne aramacılığı ile eşdeğer ve -herkes tarafından her türlü iş makinesiyle yapılabilen bir iş olarak görülmektedir. Siyasi iktidarlar ise, başta TTK olmak üzere madencilik kuruluşlarının refah düzeyinin gelişmesini engellediği ve bütçe açıklarının ve yüksek enflasyonun önemli bir nedeni olarak kamuoyuna göstermektedir.

Ancak Madencilik Sektörü istihdam yaratır, kırsal kesimden büyük şehirlere göçü büyük oranda önler, madencilik yapılan bölgeler, sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan oldukça hızlı kalkınır. Madencilik sanayinin itici gücü olup hem madencilğe dayalı sanayileşmeyi teşvik eder hem de teknoloji kullanılarak yapıldığından imalat sektörlerini geliştirir.

Önümüzdeki dönemde gerekli önem verilmesi durumunda Madencilik, başta bor, trona, krom, bakır, altın, mermer, demir, kömür ve endüstriyel hammaddeler olmak üzere madenlerin mamul ve yarı mamul üretimini ve buna bağlı olarak da kimya, metalürji, inşaat ve enerji sektörlerinin gelişmesini sağlayacaktır.

2.1. ÇEVRE VE MADENCİLİK

Madencilik faaliyetlerine ilişkin oluşabilecek her türlü çevre kirliliğinin önlenmesi ve/veya giderilmesi ancak sözkonusu faaliyetlerde Madencilik Bilim ve Teknolojilerinin Maden Mühendislerinin denetimi ve kontrolü altında uygulanması ile mümkün olabilir.

Ülkemizde çevrecilik adına madencilik faaliyetlerine önyargılı, mantık, bilim ve teknik dışı engellemeler olmaktadır. Bu engellemeler dayanağını, zaman zaman mevzuat kapsamında, zaman zaman da politikada bulmaktadır. Uygulanan yanlış politikalar sonucunda halkımızın, ikilemiş gibi sunulmaya çalışılan çevre ile madencilik arasında bir tercih yapmaya zorlanması, yanlışın zeminini oluşturmaktadır.

Bu anlayışla, madencilik faaliyetlerinin önünü kesen bir çevre mevzuatı yerine Madencilik Bilim ve Teknolojileri ile çevre ve üretim dengesini oluşturabilecek yeni bir çevre mevzuatı düzenlenmesi yönünde girişimlerimizi ve etkinliklerimizi etkin olarak sürdürülecektir.

2.2. ENERJİ POLİTİKALARI VE MADENCİLİK

Önümüzdeki dönemde kamuoyunda en çok konuşulacak konuların başında "Enerji Darboğazı" konusunun geleceği açıktır. Kömür Madenciliğimiz Sektör içerisinde en önemli yeri oluşturmakta ve Madenciliğin ve Madencilige dayalı sanayilerin gelişmesi ancak yeterli düzeyde ve düşük maliyette enerji temini ile mümkün olmaktadır. Bu nedenle, Madenciliğimiz açısından Enerji Politikalarının yakından takip edilmesi ve bu konuda sağlıklı Oda görüşleri oluşturulması gerekmektedir.

Her şeyde örnek ve baz alınan ABD ve AB'nin uzun dönemli enerji plan ve politikaları; ağırlıklı olarak yüksek verimli yeni teknolojilere dayalı kömür santrallerine dayanmakta, mevcut Nükleer Santral ve doğal gaz payı zaman içerisinde azaltılmakta iken ülkemiz ise bunların tam tersini yapmaktadır. Türkiye'nin enerji plan ve politikaları oluşturulurken temel alınan dayanak, elektrik üretiminde kullanıla-

cak kömür potansiyelimiz 122 Milyar kWh eşdeğer olduğu ve bunun % 30'unun kullanıldığı ancak elektrik enerjisi talep artışı karşısında bu ülkenin hidrolik kaynakları ile birlikte kömür potansiyelinin yetmeyeceğidir. Ayrıca sanayi ve teshin sektörlerinin enerji ihtiyaçları belirlenirken de kömür potansiyelimiz düşük kalorili yüksek kükürlü ekonomik olmayan çevre ve insan sağlığı için olumsuz bir yakıt olarak değerlendirilmektedir. Madencilik Sektöründe ve Yakma Teknolojilerinde gelişmeler ile Arama faaliyetlerine gerekli önem verilmediği dikkate alındığında ülkemizin elektrik üretimine ve teshin-sanayinin enerji tüketimine esas kömür potansiyelinin bugün için kabul edilen değerlerin çok üzerinde olduğu açıktır.

Ülkemizde 5 yıldır sürdürülen termik santrallerin kömür sahaları ve işletmeleri ile birlikte işletme hakkı devir yöntemiyle özelleştirme çalışmaları, siyasi iktidarların çok sayıda yasa değişikliği ve düzenlemeler yapmalarına rağmen sonuçlandırılmamış olup, yakın zaman içerisinde de tamamen sonuçlanması beklenmemektedir. Ancak yıllardır sürdürülen bu belirsiz ve tutarsız politikalar nedeniyle, termik santrallerde ve kömür işletmelerinde gerekli yenileme, modernizasyon ve rehabilitasyon yatırımları yapılmamakta, gerekli sayı ve nitelikte mühendis ve teknik eleman alınmaması nedeniyle işletme ve bakım faaliyetleri yeterli düzeyde yerine getirilememekte ve bu gelişmelerin sonucunda işletme ve bakım maliyetleri ve üretilmeyen enerji miktarı hızla artmaktadır. Ayrıca, yıllardır yeni kömür santralleri kurulmamaktadır. Bu politikalar ile kömür madenciliği ve kömür santralleri geliştirilmekte, buna karşılık özellikle doğalgaz ağırlıklı ithal yakıtlı santraller ile Nükleer Santral projeleri geliştirilmektedir. Bu politikaların gelişmesinde, kömüre ve kömür santrallerine koşulsuz karşı çıkan tüm kesimlerin sorumluluğu bulunmaktadır. Maden Mühendisleri Odası, bu dönemde de Ulusal Enerji politikaları oluşturulması yönünde bilim ve teknoloji politikaları çerçevesinde ülke ve kamu yararını gözeterek bir anlayışı savunacaktır. Maden Mühendisleri Odasının, Kömür Politikalarının Enerji

Politikaları içerisindeki yerine ilişkin temel görüşü kömürlerin özelliklerine göre kullanım alanlarının tespit edilmesine dayanmaktadır. Bu kapsamda, koklaşabilir özelliklere sahip Taşkömürü üretimi, Demir-Çelik sektöründe, düşük kalorili ve yüksek kükürlü linyit üretimi ise, termik santrallerde elektrik üretimi için gerçekleştirilmelidir.

Kömür santrallerinin kömür hazırlama, stok, nakil ve kazan besleme, Baca Gazı Arıtma tesislerinde kireçtaşı kırma-öğütme sistemleri, Madencilik Biliminin Cevher Hazırlama Dalının önemli bir parçasıdır ve elektrik üretimi içerisinde kömür maliyeti ve ona bağlı işletme ve bakım giderleri toplam maliyet içerisinde en önemli bölümü içermektedir. Ancak, bu santrallerde hiç bir maden mühendisi çalışmamaktadır. Maden Mühendislerinin termik santrallerde sorumlu mühendis olarak çalışmaları için gerekli girişimler yapılacaktır.

Bu dönemde Enerji Politikaları, Kömür Politikaları ile Maden Mühendisliğinin bu politikalar içerisinde rolünün belirlenmesi yönünde çeşitli aktiviteler gerçekleştirilecektir.

2.3. MADENCİLİK EĞİTİMİ

Sektörün istihdam olanakları dikkate alınmadan açılan ve sayıları, 20'lere ulaşan Maden Mühendisliği Bölümlerinin çoğu öğretim elemanı araç, gereç ve laboratuvar olanakları bakımından yetersiz mühendislik eğitiminin kantite olarak uygulaması ile beraber kalite sorununu da getirmesi yıllardan beri gündemimizde önemli yer tutmaktadır.

Bu dönemde;

- Eğitim Komisyonu oluşturulacak, eğitim kalitesi, staj, meslek içi eğitim vb. konular incelenecek,

- Meslek içi eğitim amacıyla ve bu kapsamda üretimde kalite ve verimliliğin artması için üniversite-oda-sektör işbirliği içerisinde üyelerimize yönelik seminer, sempozyum kurs ve konferanslar düzenlenecek, Maden Mühendisleri adaylarının yıllardır süren staj sorunlarının çözümüne ilişkin ilgili kurum ve kuruluşlar ile ortak çalışmalar yapılacaktır.

- Oda-öğrenci ilişkilerini geliştirmek amacıyla sektörü ve örgütü tanıtıcı etkinliklerle birlikte Bülten Kurulu'nda ve Bültenin içeriğinin oluşturulmasında öğrencilerin katkılarının sağlanmasına çalışılacak,

- Bugüne kadar, bir boşluğu doldurmaya yönelik olarak yapılan kitap basımına devam edilecek, bu bağlamda başlanmış bulunan "MADEN MÜHENDİSLİĞİ EL KİTABI" nın bu dönem içinde bitirilip bastırılmasına çalışılacak, ayrıca, Madencilik lügati ile yazı dizinleri güncelleştirilecektir.

- Madencilik Dergisi'nin bilimsel ve teknik içeriğinin artırılmasına çalışılacak,

- Üniversitelerde öğretim üyeliği yapan meslektaşlarımızın Oda ile ilişkilerinde gözlenen olumlu gelişmenin sürdürülmesine ve daha da geliştirilmesine özen gösterilecektir.

2.4. SERBEST MÜHENDİSLİK MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ (SMMH)

Sektörümüzün gelişme trendine paralel olarak Maden Mühendisliği eğitiminin planlanmamış olması bir kısım meslektaşlarımızın sektör dışı işlere yönelmelerine neden olurken, diğer bir kısmının ise sektörde, çok olumsuz şartlarda ve düşük ücretlerle görev yapmaları sonucunu doğurmaktadır. Bir başka grup meslektaşlarımız ise Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Hizmeti ile birlikte fenni nezaretçilik yaparak meslek yaşamını sürdürmeye çalışmaktadır. Bu son iki grup meslektaşlarımızın sorunlarını, TMMOB yasasının 2/B maddesinde yer alan "Mühendislik ve Mimar-

lık mesleği mensuplarının müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleğin genel menfaatlerine uygun gelişmeleri sağlamak, mesleki faaliyetleri kolaylaştırmak, meslek mensuplarının birbiriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak için gerek gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak" anlayışı çerçevesinde çözümlenmesine yönelik olarak başlatılan SMMH belgesi uygulaması meslektaşlarımız arasında gün geçtikçe daha da yaygınlaşmaktadır. Bir şirket bünyesinde çalışan ve kendi başına vergi mükellefi olan meslektaşlarımızı kapsayan bu uygulama ile;

- Haksız rekabetin ortadan kaldırılması,
- Üyelerin çalışmaları karşılığında gerçek değerinde ücret alabilmeleri ve haksız kazancın engellenmesi,
- Meslektaşlarımızın birbirleri ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlük ve güvenin sağlanması,
- Mühendislik hizmetlerinde kalitenin ve niteliğin artırılması,
- Maden Mühendisliği mesleğinin ülke çıkarlarına uygun biçimde gelişimi,
- Meslek disiplini ve ahlakının korunması amaçlanmaktadır.

Uygulamanın yaygınlaştırılarak devam ettirilmesi ve bilgisayar ortamında kayıt ve takip edilerek en iyi hizmetin verilmesine özenle çalışılacaktır.

Bugünkü haliyle önemli bir sorun olan fenni nezaretçilik müessesesinin, yukarıda ifade edilen TMMOB yasasının 2/B maddesindeki anlayışa uygun olarak düzenlenmesi bir ihtiyaçtır. Gerek bu ihtiyaca ilişkin olarak gerekse içeriği ve kapsadığı iş alanları itibarıyla "Maden ve Taşocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük"ün bir bütün olarak ele alınıp yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Bu konulara ilişkin girişimlerimizi gerekli merciler nezdinde yapacağız ve takipçisi olacağız.

3. ÖRGÜTLENME:

Oda çalışmalarının kaynağını ve itici gücünü oluşturulan yurt düzeyine yayılmış üyelerimizin, şube ve temsilcilikler çatısı altında örgütlenmeleri ve bu örgütlenmelerin etkinliklerinin artırılmasına önem vereceğiz.

Genel Kurulumuzda yeni Yönetim Kurulu'na verilen Adana bölgesinde yeni şube kurulması kararı doğrultusunda Adana Temsilciliğimiz ile birlikte Şube kurulması yönünde çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Temsilcilik yönetmeliği oluşturularak üye-temsilci-şube-merkez diyalektik bütünlüğü sağlanacaktır. Ayrıca, şube, temsilcilik ve merkezde periyodik üye toplantıları gündemli olarak gerçekleştirilecektir. Üyelerin özlük ve mesleki sorunları, bölgesel madencilik faaliyetleri ve diğer konulara ilişkin gelişmeler, şube ve temsilciliklerin yakından ilgilenmesi, ve Yönetim Kurulu için gerekli bilgi ve doküman temin etmesi sağlanacaktır. Şube ve temsilcilikler için Bültende yeterli düzeyde sayfa ayrılarak Bültenin içeriğini ülke genelinde üretim alanlarına yayılması sağlanacaktır.

Ülke genelinde adres güncelleştirilmesi sağlanacak, aidat gelirleri maksimum seviyeye çıkartılacaktır.

Danışma Kurulunun Toplantıları gündemli ve periyodik olarak gerçekleştirilecek, Danışma Kurulu kararları Bültende yayınlanması sağlanacaktır.

Üye-Oda ilişkilerini hızlandırmak ve hızlı bilgi akışı sağlamak için İnternet kullanımı yaygınlaştırılacak ve bu amaç doğrultusunda İnternet adresleri bilgisayar ortamına alınması sağlanacaktır.

3.1. TMMOB ve DİĞER ODALARLA İLİŞKİLERİMİZ

Demokrasi mücadelesinde önemli bir yer alan TMMOB'un ve onu oluşturan Odaların etkin birer mesleki örgütü olması gerekmektedir. Bu nedenle mevcut tıkanıklıkların aşılması, yaşanan sorunların ve örgüt içi demokrasinin en geniş katılımı ile işlerliğe kavuşturulması, topluma karşı sorumluluğu olan etkili bir konu-

ma getirilmesi yönünde Birlik çatısı altında oluşturulacak yeniden yapılanma çalışmalarına, üst birlik örgütlenmesinin varlığına inanmış bir anlayışla yapıcı katkılarımızı koyacağız. Ayrıca bu dönemde Uluslar arası meslek örgütleri ile yakın iletişim sağlanmaya çalışılacaktır.

Aynı anlayışla diğer meslek odaları ile olan ilişkilerimizde de, meslek şovenizmine düşmeden ve buna izin vermeden ilişkilerimizi geliştirmek temel yaklaşım tarzımız olacaktır.

3.2. SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ İLE İLİŞKİLER:

Toplumsal gelişmeye esas demokratik diğer sivil toplum örgütleri ile birlikte toplumsal sorunlarımıza çözüm önerileri geliştirilmesine, gerektiğinde ortak girişim ve etkinliklerde bulunulmasına, bugüne kadar olduğu gibi bağımsız, özgür ve demokratik ilişkiler temelinde sürdürülmesi görüşündeyiz.

3.3. ÇALIŞANLARININ SENDİKALAŞMASI

Uygulanan politikaların sonucu olarak sektörümüzde yeni kamu yatırımları ile mevcut yatırımların idame yatırımları yapılmamaktadır. Bunun sonucu olarak kamuda çalışan pek çok meslektaşımız, üretken olmayan bir konuma itilerek kurumları ile birlikte kendileri de işlevsiz bir hale getirilmiştir. Liyakatsiz kişilerin partizanca görevlere atanmaları bu politikanın bir uzantısı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu olumsuz tablo, mesleki tatminsizliğin yanında ücret ve personel politikalarına aynı olumsuzlukla yansımaktadır. Sadece sektörümüzde değil tüm kamu kesiminde yaşanan bu olgu ve çalışma yaşamına ilişkin demokratik anlayışların kamu çalışanlarının genişçe bir kesiminde yaygınlık göstermesi ile yıllardır sürdürülebilen "GREVLİ, TOPLU SÖZLEŞMELİ SENDİKAL HAK" mücadelesi, sendikaların kurulması sonucunu sağlamıştır. Şimdi çıkartılmaya çalışılan içi boşaltılmış sendika hakkı ile yeni bir mücadele aşamasına gelinmiştir. Meslektaşlarımızın da içinde bulunduğu kamu emekçilerinin "GREVLİ TOPLU SÖZLEŞMELİ SENDİ-

KA" mücadelelerine desteğimiz sürecektir, meslektaşlarımız arasında sendikal örgütlenmenin yaygınlaşması teşvik edilecektir. Kamu çalışanlarına siyaset yapma hakkının alınması yönünde demokratik kitle örgütleri ve sendikaların yürüttüğü çalışmalar desteklenecektir. Birlik içinde bu tür çalışmaların desteklenmesi, mücadelenin Birlik kapsamında devam ettirilmesi sağlanacaktır.

4. KONGRE, SEMPOZYUM VE ÇALIŞMA KOMİSYONLARI

Tüm bu değerlendirmelerin sonucunda Maden Mühendisleri Odasının bu dönemde temel politikası;

Bilim ve teknolojiye dayalı, işçi sağlığı ve iş güvenliği, insan sağlığı ve çevrenin göz ardı edilmeden Maden Mühendislerinin denetim ve kontrolü altında kamu ve ülke yararına maden arama ve üretimi başta olmak üzere Maden Mühendisliği Eğitiminin verdiği görev ve sorumluluk sınırı içerisine giren her alanda Maden Mühendislerinin haklarını korumak ve geliştirilmek, binlerce işsiz meslektaşımıza yeni iş alanları yaratmak, pasifize edilmiş, meslekleri elinden alınmış meslektaşlarımızı yeniden üretime kazandırmak için gerekli tüm girişimlerde bulunmak öncelikli görevimiz olacaktır.

Bu çerçevede aşağıdaki çalışmalar yapılacaktır.

4.1 KOMİSYONLAR

a) Maden Kanunu kapsamında;

-Madencilik faaliyetlerini ve madencilik sektörünün gelişmesini engelleyen tüm maddele-

rin değiştirilmesi ve yeni dzenlemelerin geti-
rilmesi,

-Taş Ocaklarının Maden Kanunu kapsamı-
na alınması,

-Madencilik Bakanlığının kurulması ve tım
kamu madencilik kuruluşlarının özerk ve çağ-
daş bir yapıya kavuşturularak bu Bakanlık al-
tında toplanması,

-MİGEM'in yeni kurulacak Madencilik Ba-
kanlığın altında yurt genelinde teşkilatlanma-
sının sağlanması,

-Madencilik Fonunun teşkilatlanmasının
sağlanması ve Fonun genel bütçeden çıkartı-
larak madencilik sektörünün hizmetine sunul-
ması,

-Fenni Nezaretçilik, bilim ve teknoloji ışığı
altında, etik kurallar içerisinde Madencilik ve
İnşaat Sektörleri faaliyetleri için Maden Mü-
hendislerinin bağımsız ve etkin denetim yapa-
bilecek şekilde yeni örgütsel ve kurumsal bir
yapıya kavuşturulması,

2-1984 yılında çıkarılan "Maden ve Taş
Ocakları İşletmelerinde Tünel Yapımında Alı-
nacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine
İlişkin Tüzük'ün" sürdürülebilir kalkınma anla-
yışı içerisinde bilim ve teknolojinin gerektirdiği
şekilde çağımıza uygun olarak yeniden dze-
nlenmesi,

3-Jeotermal Yasa Tasarısı, Toz Yönetmeliği,
Patlayıcı Madde kullanımına ilişkin tüzük
ve çevreye ilişkin tüm yasa ve yönetmeliklerin,
Maden Mühendislerinin yetki ve sorumluluk sı-
nırları içerisinde haklarını koruyacak ve sektö-
rü geliştirecek şekilde yeniden dzenlenmesi,

4-Yasa değişiklikleri ve Kararnelerle Je-
ofizik Etüd Raporlarında, Jeoteknik uygulama
ve Zemin Etütlerinde sağlıklı ve güvenilir veri
toplama görevi elinden alınan Maden Mühen-
dislerinin, bu faaliyetler için bilim ve teknoloji-
nin gerektirdiği, mesleğe, emeğe ve insan ya-
şamına saygı ve etik bir anlayış içerisinde hak
ettiği yeri alması için söz konusu Kararname
ve ilgili Yönetmeliklerde gerekli değişikliklerin
yapılması gerekmektedir. Ayrıca, meslektaşla-
rımızın Fiili Hizmet Zammına ilişkin yıllardır

süren sorunların çözümü için yasal girişimler
yapılması gerekmektedir.

Bu amaç için çok geniş katılımlı ve etkin ça-
lışacak "Yasa ve Yönetmelikler Komisyonu"
ve bu komisyona bağlı alt komisyonlar kurula-
caktır. Diğer oda ve meslek örgütleriyle iş bir-
liği yapılacak, gerekiyorsa Hukuk Müşaviriği-
mizin genişletilmesi sağlanacak, İlgili Bakan-
lık, Siyasi Partiler ve TBMM'nin ilgili komisyon-
ları ile yakın ilişki içerisinde bulunulmaya çalı-
şılacaktır.

Ayrıca, Ülkenin en ücra köşesine kadar her
ölçekte Madencilik'in üretim kapasitesi, faaliyet
ve taleplerinin uluslararası bazda tanıtmak,
kamuoyunu bilgilendirmek, makine-teçhizat ve
sarf malzeme hizmetlerinin bilgisayar ortamın-
da sunmak için Oda-Sektör-Üniversite daya-
nışması içerisinde Bilgi-İletişim Teknolojileri
kullanılması en önemli çalışmalarımızdan biri-
si olacaktır. Ayrıca, Madencilik Katalogu bu
dönem içerisinde güncelleştirilerek sektörün
hizmetine sunulacaktır.

Sektöre ilişkin konularda sempozyum ve
seminer dzenlemede önemli aşamalar, başa-
rılar ve tecrübeler edinen Odamız, ikinci aşa-
ma olarak Oda-Sektör-Üniversite ve TÜBİTAK
dayanışması içerisinde, ortak bilim ve teknolo-
ji politikaları geliştirilmesi yönünde işbirliği ya-
parak sektöre ilişkin teknoloji geliştirme yö-
nünde altyapı çalışmaları yapılması olanakları
araştırılacaktır.

Bu dönemde de "Enerji Politikaları ve Ma-
dencilik", "Çevre ve Madencilik" ve "Madenci-
lik Eğitimi" konuları en önemli komisyon faali-
yetlerimiz olacaktır. Bu konularda oluşturulan
komisyonların aktif bir şekilde çalışmaları sağ-
lanacaktır.

Komisyon Raporları ve sonuçları Danışma
Kurulu toplantılarında tartışılması ve gerekli
görülmesi durumunda Bültende yayınlanması
sağlanacaktır.

Bu dönemde kurulması ve çalışması öngö-
rülen Komisyonlar aşağıda verilmiştir;

- 1) Maden Yasa ve Tüzükleri Komisyonu
- 2) Eğitim Komisyonu

- 3) Çevre Komisyonu
- 4) Enerji Politikaları ve Madencilik Komisyonu
- 5) Bilgi-İletişim Teknolojileri Kullanma Komisyonu
- 6) Dünya ve Türkiye Madenciliği ile ilgili Gelişmeleri İzleme Komisyonu
- 7) AB ve Uluslar arası İlişkiler Komisyonu
- 8) Meslek alanlarının Belirlenmesi Komisyonu

4.2. KONGRE, SEMPOZYUM VE PANELLER

Türkiye Madencilik Kongresi ve Sergisi ile Türkiye Kömür Kongresinin tamamen uluslararası standartlara getirilmesi yönünde altyapı çalışmaları yapılacaktır.

Gelecekte çevre dostu ileri teknolojilerin hammaddesi olma özelliği ve halen sanayinin 250 çeşit alanında kullanılması nedeniyle Bor geleceğin en stratejik madenidir ve ülkemizin dünya bor rezervlerinin % 60'ına sahip olmasına rağmen yeterli düzeyde Bor'a dayalı sanayinin gelişmemiştir ve Bor ihracatı ağırlıklı olarak hammadde düzeyinde kalmıştır. Bu nedenle Odamız, Bor Madenciliğinin ve Bora dayalı sanayilerin gelişmemesinin nedenlerinin tespit edilmesi ve ileriye dönük politikaların oluşturulması amacıyla bir sempozyumun düzenlenmesi hedeflemektedir. Ayrıca, trona, krom, bakır, alüminyum başta olmak üzere ülke ekonomisi için önemli olan madenler konusunda gündeme göre faaliyetler düzenlenecektir.

Türkiye'nin, 650'e yakın renk ve doku kalitesiyle dünya mermer rezervleri bakımından önemli bir yeri olmasına karşın üretimden pazarlamaya kadar bu alanda yeterli düzeyde gelişme sağlanamamıştır. Bu alanda sorunların belirlenmesi ve çözüm önerilerinin oluşturulması gerekmektedir. Bu amaç doğrultusunda, 3.Mermer Sempozyumunun gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Bu dönemde gerçekleştirilmesi hedeflenen Kongre, Sempozyum, Seminer ve Paneller aşağıda verilmiştir;

Kongreler

- 1) 17.Türkiye Madencilik Kongre ve Sergisi (Haziran 2001-Ankara)
  - 2) 12.Türkiye Kömür Kongresi (Mayıs 2000-Zonguldak)
- #### Sempozyumlar
- 1) 4. Delme ve Patlatma Sempozyumu (Nisan 2000-Ankara)
  - 2) 4. Sondaj ve Jeoteknik Etütler Semineri (2001-İzmir)
  - 3) 4. Endüstriyel Hammaddeler Sempozyumu (2001-İzmir)
  - 4) 3. Mermer Sempozyumu(2001 -İzmir)
  - 5) 3. Kırmataş Sempozyumu (2001-İstanbul)
  - 6) Ülke Ekonomisi İçerisinde Bor'un Yeri Sempozyumu (2001-Ankara)
  - 7) 2. Fenni Nezaretçi Eğitim Semineri (2001-Ankara, Zonguldak, Soma)
  - 8) GAP ve Madencilik Sempozyumu (Nisan 2000-Diyarbakır)
  - 9) Madencilik ve Eğitimi Sempozyumu (2000-İstanbul)

Paneller

- 1) Madencilik ve Çevre Paneli
- 2) Özelleştirme ve Madencilik Söyleşileri

5. SONUÇ

Maden Mühendisleri Odasının geçen dönemki faaliyetlerine çok geniş alanda 100'ün üzerinde çalışan Bilim Adamı, uzman hiç bir ücret ve talepte bulunmadan katkı koydukları dikkate alındığında bu "İnsan Kaynaklarıyla" sektörün en güçlü kurum ve örgütü olduğumuz bilinmelidir. Ulusal Madencilik politikalarının oluşturulması ve Maden Mühendisliği mesleğinin zenginleştirilmesi, geliştirilmesi ancak güçlü Maden Mühendisleri Odası ile mümkün olabilir. Bu dönemki çalışmalarımıza tüm meslektaşlarımız ve sektörün gerekli katkısı koyacağından hiç bir şüphemiz bulunmamaktadır.

İZMİR VE ÇEVRESİNDEKİ TAŞ OCAKLARININ GENEL DÜRÜMÜ VE GELECEĞİ HAKKINDA ODAMIZIN GÖRÜŞÜ

- MMO İzmir Şubesi
Yönetim Kurulu

Gelişen şehirleşmeye paralel olarak belediye imar planı sınırlarının gelişigüzel genişlemesi ve mevcut sanayi tesislerinin çevrelerinde uygulanması gereken koruma bandının sağlanamaması nedeni ile, gerek gecekondulaşma, gerekse toplu konut üretimi, mevcut taş ocaklarının büyük şehirlerde yerleşim alanları içerisinde kalmasına neden olmuştur. Bunun neticesinde, taş ocağı işletmecileri, yöre halkı, Valilik ve yerel yönetimler meydana gelen sorunlardan dolayı karşı karşıya gelmektedir. Mevcut taş ocaklarının yerleşim alanlarına yakın olması ve şehrin ana arterleri üzerinde bulunması değişik sorunlar meydana getirmektedir. Ayrıca bu ocaklar, büyük bir çoğunluğunda teknolojiye uygun üretim yapılmadığı için, şehir görüntüsüne oldukça ters düşen görsel olumsuzluktan da beraberlerinde getirmişlerdir. Madencilik faaliyetleri ile üretim yapılan bu ocaklarda uygun üretim yöntem ve teknikleri uygulanmadığından olumsuz çevresel etkiler meydana gelmiştir.

Taşocaklarının çevresel etkileri 3 ana başlıkta toplanabilir. Bunlar,

- *Toz
- * Sarsıntı (vibrasyon), gürültü, taş fırlaması
- * Görsel kirlilik

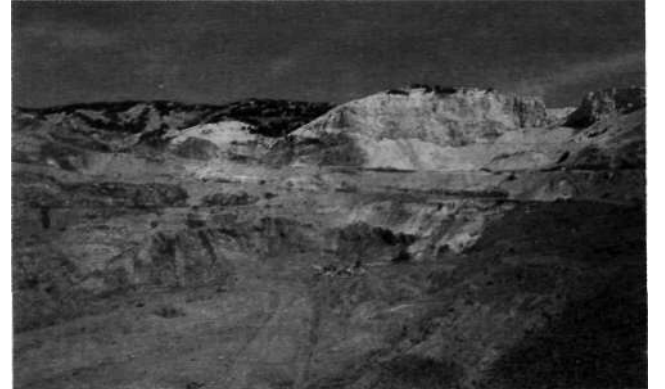
Bu olumsuzlukların önlenmesi için mevcut taşocaklarının çalışmaları denetlenerek çevreye ve yerleşim alanlarına olan etkileri en aza indirmek, yerleşim alanları içinde kalan potansiyel taşocaklarına ise çalışma izni verilmemelidir. Aynı şekilde potansiyel imar alanları içinde ise, taşo-

cağı işletme ruhsatı verilmemelidir. Tüm yeni taşocağı izinleri, mevcut ve potansiyel imar sahaları dışında bulunan bölgelerde verilmelidir.

İzmir metropolünün agrega ihtiyacı büyük oranda Işıkent ve Belkahve' de bulunan ocaklardan sağlanmaktadır. Bu ocakların rehabilitasyonunun yapılarak terk edilmesi durumunda, agrega ihtiyacının karşılanması için yeni üretim ocaklarının açılması gerekmektedir. Mevcut ocakların terk edilmesi durumunda alınması gereken önlemler, yeni açılacak ocaklarda benzer sorunlarla karşılaşmamak için dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıda verilmektedir.

I. Terk Edilecek Sahalarda Yapılması Gereken Çalışmalar

İzmir'de günümüze kadar faaliyet göstermiş taşocaklarına genel olarak baktığımızda büyük bir çoğunluğunun üretim teknolojiye uygun üretim yapmadığı, "galeri ateşlemesi" gibi emniyet ve çevre açısından olumsuz bir üretim yöntemini kullandığı buna bağlı olarak da yer yer 100 m.'ye varan şev yükseklikleri ve 90°'ye varan şev açılarının olduğu gözlenmiştir. Görsel kirlilik ve emniyet açısından (insan sağlığı ve yaşamı) olumsuz durumlar ortaya çıktığı gibi ekolojik den-

genin bozulması sonucu bitki ve hayvan yaşam ortamlarının kısmen de yok edilmiş olması söz konusudur.

Mevcut taş ocaklarının bu durumlarıyla terk edilmesi sakıncalıdır. Oluşturulmuş olan ocak şevlerinde uzun yıllar stabilitenin (duraylılığın) sağlanması ve bozulan ekolojik dengenin tekrar sağlanabilmesi için rekültivasyon çalışmalarının yapılması gereklidir.

Ocaklarda gözlenen kalkerlerin, jeomekanik özellikleri, süreksizlik yapılan, (tipi, sıklığı, aralığı) süreksizlik dolgu türü, süreksizlik eğim yönleri ve eğimleri, su durumu şev açılarının belirlenmesine yönelik kriterlerden bir bölümüdür. Ocaklarda bu süreksizlik yapılarının durumları iyice etüd edildikten sonra genel şev açısı (işletme açısı), basamak şev açısı, basamak yüksekliği ve genişliği ile ilgili boyutlandırmaya gidilerek oluşturulacak basamaklar halihazır harita üzerine işlenmelidir.

Rehabilitasyon çalışmaları sırasında güvenlik ve çevre sağlığı açısından, toz, gürültü, sarsıntı v.b. gibi olumsuz durumların kontrol altında tutulması, ölçüm değerlerinin uluslararası kabul edilebilir standart değerlerin altında kalması için gerekli tedbirlerin alınması gereklidir.

Ocak faaliyetlerinden sonra tahrip edilen, doğal ve ekolojik dengesi bozulmuş araziye tekrar eski haline döndürmek olası değildir fakat eski durumuna en yakın konumuna döndürmek için Rekültivasyon çalışmaları yapılmalıdır. Rekültivasyonun amacı, uygun yöntemlerle sahada bitki örtüsü ve hayvan varlığının doğal olarak oluşturulması yoluyla sahanın tekrar doğaya kazandırılmasıdır. Rekültivasyon çalışmaları peyzaj mimarı, botanikçi, zoolog, hidrolog, maden mühendisi gibi konuyu kendi açılarından ele alabilecek bir ekip tarafından yönetilmelidir.

İzmir ValiTiğinin görevlendirilmesi ile MTA Ege Bölge Müdürlüğü, İzmir' de faaliyet gösteren taşocaklarının bir bölümünde Rehabilitasyon projeleri hazırlamıştır. Bu projelerde şev ve basamak

rehabilitasyonu, güvenlik ve çevre açısından alınacak önlemler ve rekültivasyon çalışmaları ile ilgili bilgiler verilmiştir. Projelerde öngörülen üretim süresi, ocağın nihai durumu ve üretim kapasitesine bağlı olarak değişmektedir. Projede verilen rehabilitasyon süreleri göz önüne alınmalı ve projenin uygulanmasının kontrolü, konunun uzmanı kuruluşlarca (Maden Mühendisleri Odası, üniversite, M.T.A.) yapılmalıdır.

2. Yeni Açılacak Sahalarda Yapılması Gereken Çalışmalar

2.1. Ocak Yeri Seçiminde Dikkat Edilecek Noktalar

1- Yerleşim birimleri, sanayi tesisleri ve şehrin ana arterlerine yeterli uzaklıkta olmalıdır. Ayrıca, açılacak olan taşocaklarının yerleşim birimlerine olan etkilerinin en aza indirgenmesi için, bu sahaların çevresinde en az 3 km genişliğinde koruma bantları oluşturulmalı ve bu bantlar içerisinde yasal yapılaşmaya izin verilmemeli, kaçak yapılaşma ise engellenmelidir.

2- Mıçır üretimi yapacak firmaların yeni üretim yatırımları yapabilmeleri için, uzun vadeli taleplerini karşılamaya yetecek rezerve sahip bir bölge seçilmelidir.

3- Yılda yaklaşık olarak 10 000 000 (on milyon) ton agreganın üretileceği bu ocaklardan çıkartılacak olan malzemenin nakliyesi sonucunda şehir trafiğini en az etkileyecek bölgeler seçilmelidir. Gerekirse alternatif nakliye yöntemleri araştırılmalıdır.

4- Üretim sahasının jeolojik yapısı, bitki örtüsü, yeraltı ve yerüstü su kaynakları (akarsu, göl vb.) araştırılarak ileride yapılacak olan madencilik faaliyetleri sonucunda bunların olumsuz etkilenmesi engellenmelidir.

5- Seçilecek olan bölgeden üretilecek mıcır büyük oranda inşaat sektöründe kullanılacaktır. Ülkemizde yaşanan deprem felaketlerinden sonra, beton kalitesinin can ve mal güvenliği açısından ne denli önemli olduğu görülmüştür. Bu nedenle mıcır üretiminin yapılacağı ocaklardan elde edilecek ürünlerin standartlara uygunluğu, işletmeye başlamadan önce kesinlikle araştırılmalıdır.

2.2. İşletme Öncesinde Yapılması Gerekenler

1- Valilik Makamı'na Taşocağı Ruhsatı almak için yapılacak tüm başvurularda, maden işletmeciliği konusunda eğitim almış maden mühendisi tarafından hazırlanmış ve Maden Mühendisleri Odası tarafından onaylanmış bir İşletme Projesi istenmelidir.

2- İşletme projesinde kısa, orta ve uzun vadeli (1 yıl, 5 yıl ve 10 yıllık) üretim planları hazırlanarak ocağın üretim aşamasında ve üretimden sonra alacağı yeni topoğrafik görüntü belirlenmelidir. Hazırlanacak işletme projelerinde, kayacın teknik ve jeomekanik özelliklerine göre emniyetli genel ve basamak şev açılan hesaplanmalıdır. Ayrıca projelerde, basamak genişliği ve yüksekliği gibi diğer teknik bilgiler ayrıntılı olarak yer almalıdır.

3- İşletme esnasında yapılacak olan patlatma işlemlerinin çevreye ve çalışanlara zarar veremeyecek şekilde planlanması için yöresel bir patlatma taşanım yapılmalıdır. Ayrıca, ocakta ve kırma-eleme tesislerinde toz ve gürültünün önlenmesi için uygulanacak yöntemler de işletme projelerinde ayrıntılı olarak yer almalıdır.

4- Hazırlanacak olan İşletme Projesi'nde üretim sonrası yeniden düzenleme (Rekültivasyon)

işlemlerinin nasıl yapılacağı detaylı olarak belirtilmelidir. Uzun süreli projelerde rekültivasyon çalışmaları üretim ile birlikte sürdürülmelidir. Ayrıca, oluşturulacak olan bir fonda toplanacak para ile üretim bittikten sonra yapılacak olan düzenlemelerin parasal kaynağı sağlanmalıdır.

2.3. İşletme Sırasında ve İşletme Sonrasında Yapılması Gerekenler

1- Taşocaklarında sürekli yapılan delme, patlatma, kırma ve eleme işlemleri doğrudan Maden İşletmeciliği çalışmalarını kapsamaktadır. Projelerin hazırlanması ve uygulanması aşamasında, çalışan taşocağının kapasitesine bağlı olarak en az 1 (bir) Maden Mühendisi'nin daimi nezaretçi olarak görev yapması zorunlu olmalıdır.

2- Üretim çalışmaları sırasında galeri patlatmaları kesinlikle yapılmamalı, basamaklar şeklinde üretim yöntemi uygulanmalıdır. Ayrıca, yapılacak patlatmalar sırasında çevreyi ve işyerini en az etkileyecek patlayıcı madde miktarının belirlenmesi için araştırmalar yapılmalı ve uluslararası standartlardan da yararlanılarak en uygun patlayıcı madde miktarı belirlenmelidir. Ayrıca, periyodik olarak ölçümler yapılarak patlatmadan kaynaklanan vibrasyon (yer sarsıntısı) ve gürültünün standartlar içerisinde kalması sağlanmalıdır.

3- Açık ocaklarda oluşan toz, işletme içindeki yolların sürekli sulanması ile bastırılmalıdır. Kırma-eleme tesislerinde ise gerek sulama, gerekse siklonlar yardımıyla toz tutulmalı ve çevre kirliliği engellenmelidir.

4- Hazırlanan işletme projelerine uygun üretimin yapılması için denetim çalışmaları önemle yerine getirilmelidir. Denetim işlemleri, Özel İdare bünyesine alınacak Maden Mühendisleri tarafından düzenli olarak yapılmalı, görülen aksaklıkların giderilmemesi durumundaki yaptırımlar konusunda da Özel İdare'ye yetki verilmelidir.